

Gode bumiljø og nabolag

Sigrid Furuholt Engelstad

Fagansvarlig sosial bærekraft, Asplan Viak

Inndeling av nabolagsfellesskapene Ulike lag av sosialt felleskap i byen.

Gro Sandkjær Hanssen, NIBR

Sosial kapital og nabolag

- Nabolag kan ha betydning for hvilke bånd som knyttes mellom beboere, og hvordan nabolaget i seg selv kan bidra til å fostre for eksempel sosial støtte, affektive bånd, sosial kapital og stedsfølelse.
- Robert Putnam (1993: 167) definerer sosial kapital som «features of social organization, such as trust, norms, and networks, that can improve the efficiency of society by facilitating coordinated actions». Her løftes sosial kapital som en kollektiv egenskap ved et samfunn eller et sosialt system fram (Wollebæk og Segard (2011a: 27-28).
- Til sammen kan slike kollektive egenskaper utgjøre en sosial ressurs som begunstiger hele samfunnet. Sosial kapital «smører samfunnsmaskineriet» ifølge Wollebæk og Segard (2011b: 13).

- Sosial kapital betegner overordnet sett forholdet mellom **tillit** og **nettverk** mellom mennesker.
- Tillit og nettverk hver for seg genererer nødvendigvis ikke sosial kapital.
- Mens betydningen av nettverk viser til strukturelle forhold mellom mennesker, handler tillit om kulturelle forhold, som sammen med betydningen av felles verdier og normer er en sentral bestanddel i forståelsen av sosial kapital (Coleman 1990).

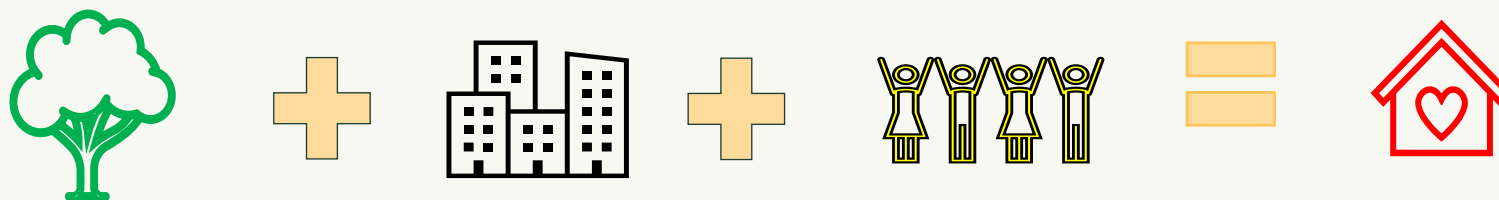

Nabolag

- Nabolag betyr et sted hvor man forholder seg til eller er nær noen andre. – et menneskelig felleskap i et avgrenset område, og et område med ulike praksisformer.
- I strukturell eller politisk forstand er nabolag et bestemt område av byen preget av et definert miljø eller spesielle boforhold for innbyggerne
- Nabolaget er en slags mellomsoner; det er der vi begynner å bevege oss fra det offentlige til det private rom og tilbake igjen.
- Robbins, 2005
- Gjennom pandemien har nabolagene fått en sterkere og mer tydelig rolle, som resultat av hjemmearbeid og færre lokale reiser- en kulturell tendens til å dyrke bylivet og det nære (Ellefsen, 2022).

Naboskap

- Nært sosialt fellesskap
 - Den fjerne naboen- småprating i gangen, hjelp til praktiske gjøremål, småtjenester
 - Den nære naboen- nabokontakten er personifisert- deltar i hverandres hverdagsliv (Nordahl)
 - Ulike måter å samhandle på- «møte», «utveksling», «forhold» (Robbins, 2002)
 - Naboskapet varierer i forhold til livssituasjon, alder, sosialt nettverk utenfor bosted.
 - Naboskapet har en stor grad av frihet og spontanitet
 - Tjora, 2012
- Berit Nordahl (1992)- deler naboskapet inn i to deler- de fjerne og de nære naboene.
 - Forskjellige personer opplevelse av naboskap være ulikt selv om de bor innenfor samme område (Kaul, 1982).

Omgivelsene

- Materielle, sosiale og organisatoriske strukturer som ligger utenfor selv nabolaget, men som griper inn i nabolaget.
- Utgangspunktet for individets nærmiljø er et stedfestet samhandlingssystem bestående av de materielle strukturene som bygninger, mellomrom og omgivelser
- Kan vært et stort geografisk område – avhenger av de sosiale strukturene vi deltar i hverdagen.
- Har stor inngripenhet i forhold til nabolagets identitet og utstrekning.
- Rammer inn nabolaget- selv om dette kan være utflytende strukturer

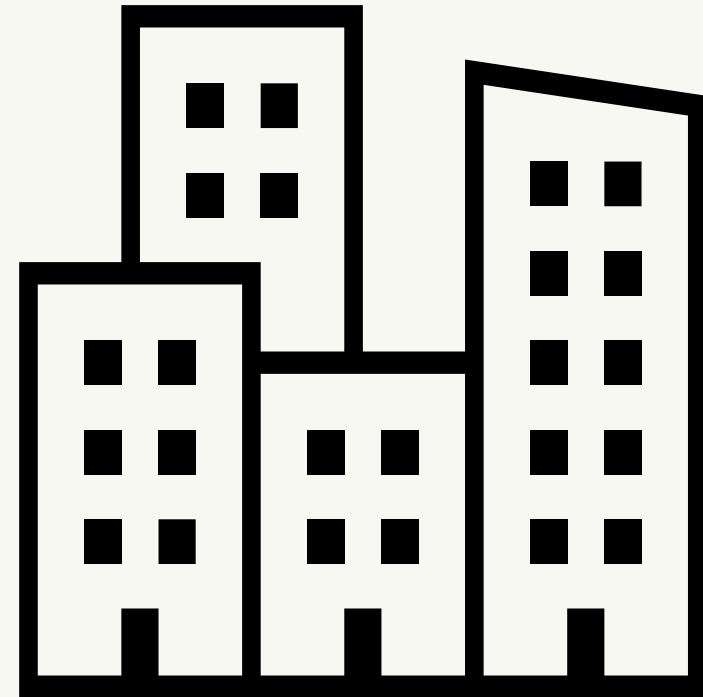
OMGIVELSENE

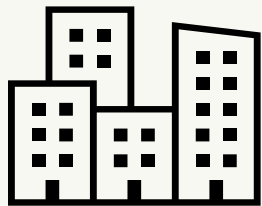
- Omgivelsenes kvaliteter og hvilke aktiviteter som tilbys der har stor betydning for det sosiale livet i nabolaget- fordi omgivelsene er en viktig arena for møter mellom naboer.
- Naboskapet er også til stede i omgivelsene rundt nabolaget.
- Viktig at de ulike nabolagene eller arenaene for naboskap «rammes inn»

Det bygde

- De fysiske og materielle strukturene, og landskapet i nabolaget
- De materielle strukturenes egenskaper, tilgjengelighet, funksjon, sosial oversiktligheit, funksjonell oppdeling
- Fellesarealene, trappene, inn- og utganger, postkasser, søppelkasser
- Fremmer eller hemmer sosiale prosesser.

DET BYGDE

Nabolagets bygde arkitektoniske utforming og struktur er en sentral tilrettelegger for møter mellom mennesker- Viktig for å få en sosial oversikt.

Overganger og tydelighet mellom de offentlige, halvprivate og de private sonene- frihet til å velge, skjermet, åpnet.

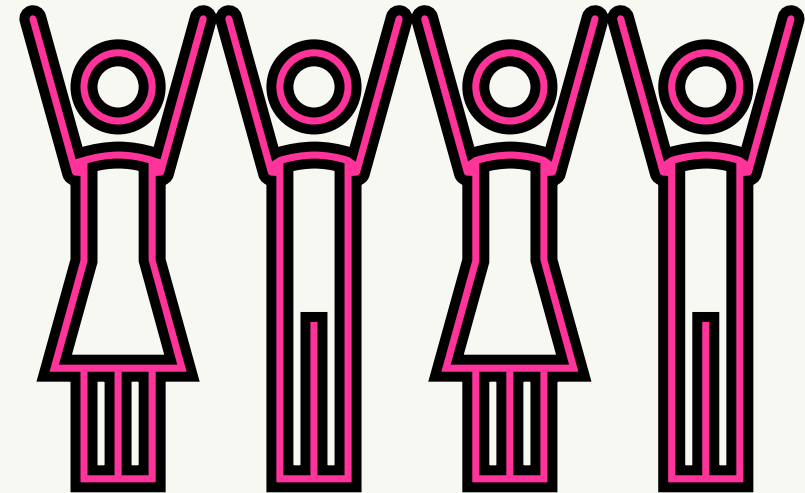
Det er viktig at de bygde strukturene legger til rette for møter der vi alle må ferdes, som postkasser, søppelkasser, inn- og utganger. - spontanitet

Menneskene

Organisatorisk og sosialt

- De menneskene som bor innenfor nabolagets genser som samhandler i hverdagslivet.
- Organisering av felleskapet- organisert og/ellers spontant.
- Bomiljøet og stabilitet
- Stemningen i nabolaget
- De spontane møtene
- Sosial sammensetning

MENNESKENE

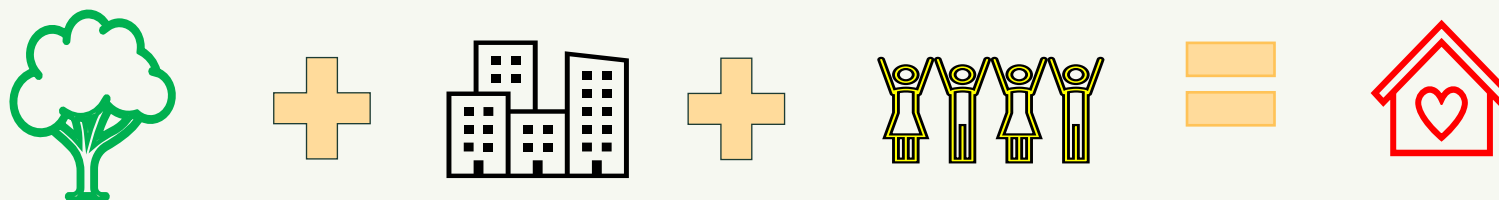
Hvordan de som bor sammen i nabolaget deltar og engasjerer seg i felleskapet- har stor betydning for naboskapet.

Behov for fellesaktiviteter/møter, avhenger av hvordan fysiske strukturene tilrettelegger for spontanemøter.

Nabolaget er vår trygghetssone. Å føle seg trygg og ivaretatt handler også om å bli akseptert og godtatt.

Sosial bærekraft knyttet til sosial samhörighet og inkludering handler på nabolagsnivå om den sosiale støtten som kommer alle beboerne til gode gjennom samhandling og nettverk.

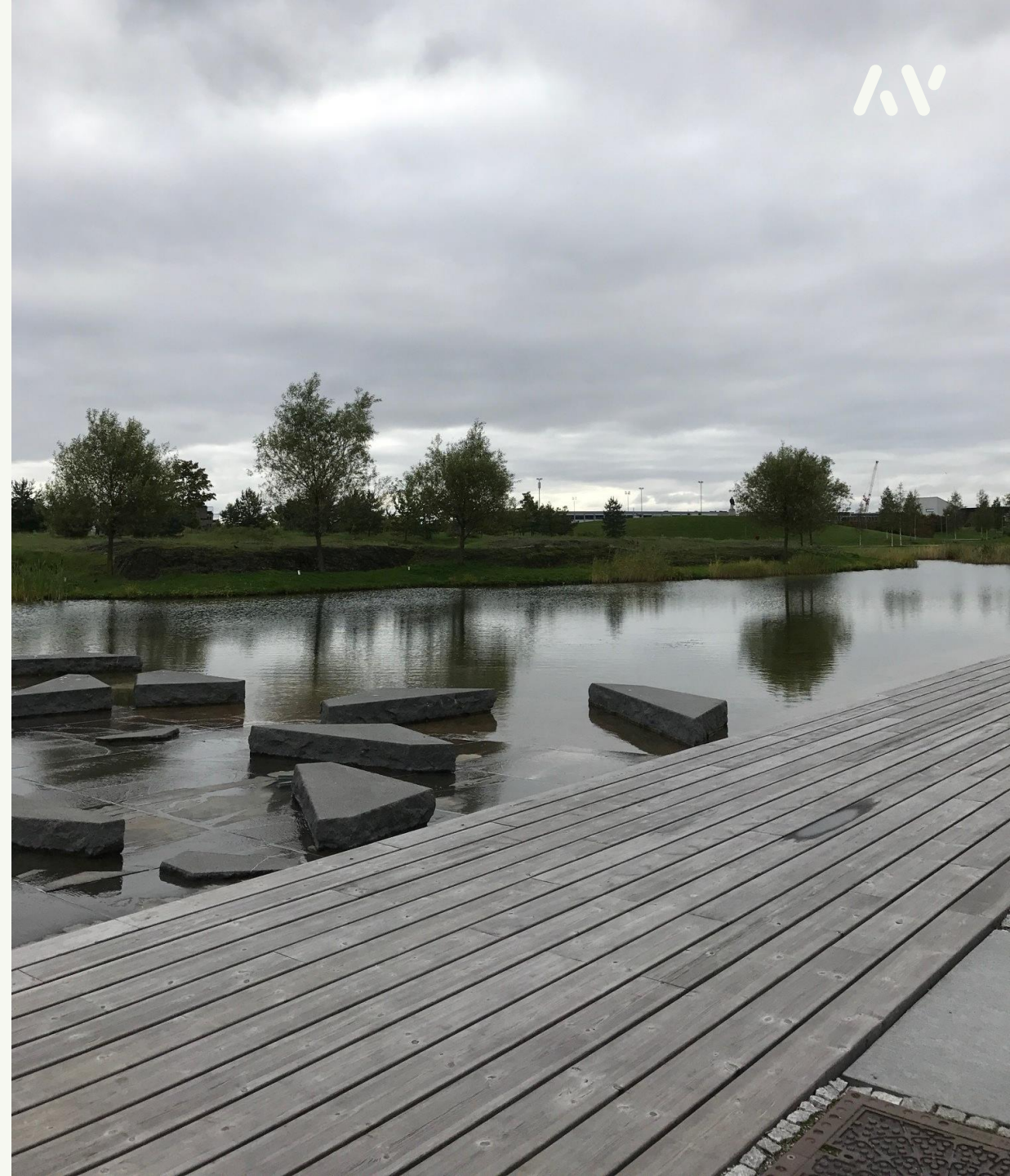
Aktiviteter utenfor hjemmet.

- Når omgivelsene utenfor selve boligen kan ha betydning for sosiale relasjoner og sosialt liv, er fordi mennesker oppholder seg der i forbindelse med ulike former for aktiviteter (Gehl, 1996)
 - Nødvendige aktiviteter- hverdagsaktiviteter
 - Valgfrie aktiviteter- rekreasjon og fritidsaktiviteter
 - Sosiale aktiviteter- aktiv samhandling eller tilfeldige møter.
- «følge-aktiviteter»- nesten alltid oppstår i tilknytning til valgfrie og sosiale aktiviteter. Kvaliteten på de materielle omgivelsene kan virke inn på tilstedeværelsen, møtemuligheter og passive kontakter, kan det derfor antas at den fysiske strukturen også kan ha en viss betydning for det sosiale livet.

Om mennesker velger å oppholde seg utendørs eller i andre offentlige tilgjengelige rom i nærmiljøet eller i et større bysamfunn, avhenger av to forhold som henger sammen (Schiefløe, 1985).

- For det første avhenger dette av de materielle/fysiske omgivelsenes egenskaper slik som dimisjonering, utforming, tilgjengelighet og miljømessige negative konsekvenser av for eksempel trafikkstøy og luftkvalitet (Schiefløe, 1985)
- Det andre forholdet har med å forekomsten av andre mennesker og aktiviteten disse utviser. Mennesker og aktiviteter er i seg selv attraktive, fordi folk trekkes til steder andre er og der det skjer noe.

Oslo | Byutvikling

Flere tusen nye boliger. Ikke en kvadratmeter ny idrettsbane.

Få steder i Norge er det bygget mer enn rundt Løren. Men idrettslag og foreldre fortviler over mangel på plass for barn og ungdom.

HASLE-LØREN LØREN SKOLE BOLIG OG BYUTVIKLING

Byens mest utskjelte strøk er bedre enn sitt rykte

Søk

TRANSFORMASJON/UTVIKLING

Før

Under

Etter

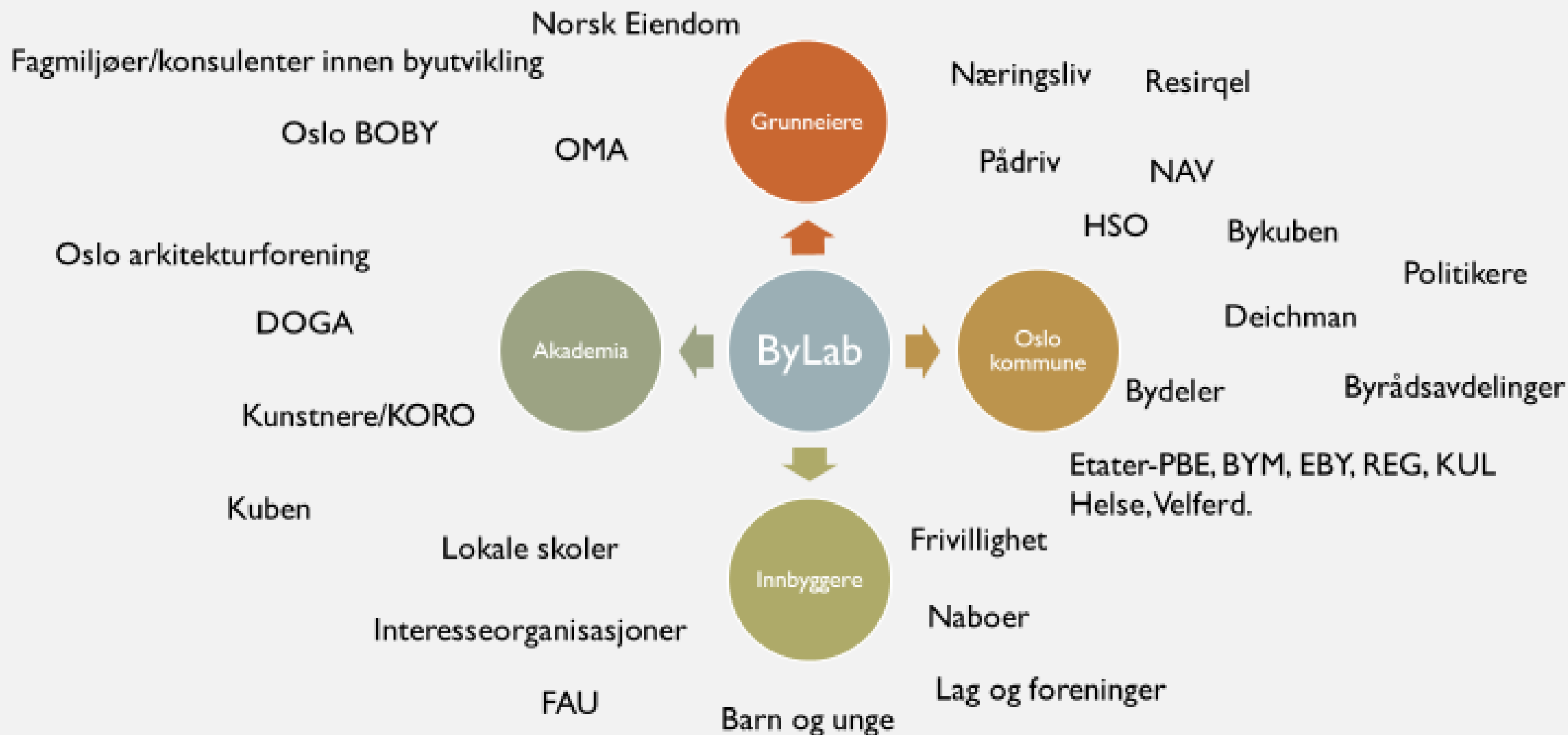
Metoden om det fysiske sted

Vollebekk Fabrikker og startblokka, og snart ByLab Oslo

- Noe konkret å jobbe sammen om, og et fysisk sted
- Jobbe sammen blir en metode. Vi vet ikke hva det vil bli, men vi ser gjennom erfaring at det skjer positive endringer og læring mellom alle parter.
- Det skaper eierskap og det skaper oppmerksomhet.
- Et sted er ingen ting uten innhold og aktører. Det er aktørene som bruker, jobber og besøker stedet som gir det innhold. de som bruker steder former det.
- Man blir eksponert og man plukker opp, lærer av, formes og inspirerer. Vi ser også at felles mål (kan være strategiske mål) har vært viktig for å samles over noe felles.
- Et miljø for samarbeid.
- Nye økosystemer formes, nye samarbeid og nye ideer. Bare ved at de er på samme sted over tid.

BYLAB-EN FYSISK ARENA FOR SAMARBEID OM UTVIKLING AV HOVINBYEN

asplan
viak

Takk for meg.

Sigrid.engelstad@asplanviak.no